

De bestaa af en enten $4\frac{1}{4}$ eller $8\frac{1}{2}$ Tomme tyk Hvelving af brændte Sten og kun sjældnere af raa Sten, omgivet af Murværk, der ikke sjældent er af brændte, men dog hyppigt af raa Sten, og deri ere Trækrørene, som nu altid bruges, indlagte. Hvelvingen af brændte Sten synes sjældnere opmuret med Kalk, men hyppigt med raa Ler; det er imidlertid ikke ualmindeligt, at der ikke er foretaget nogen egentlig Muring i Hvelving, men at Buen snarere bæres af de overliggende Fernankere. Den Del af Murværket, der ligger over Trækrørene, bestaar af Sten paa Fladen i en Tykkelse, der varierer fra $4\frac{1}{4}$ til $8\frac{1}{2}$ Tomme. Trækrørene ere meget snævre, som oftest $4\frac{1}{2}$ Tomme vide, Kogafledningsrør fra Dønnens Bagside ud til Skorstenen; de ligge ovenpaa Hvelvingen og dannes ved det omgivende Murværks Opmuring; de sætte sig let til med Glandsfod og løs Sod og brænde hvert Dieblit ud, og det omgivende Murværk maa derfor have tilstrækkelig Kraft til at bevare dem mod Sprængning. Saa snart en ny opført Døn tages i Brug, revner som oftest det raa Murværk, hvad der vel i og for sig ingen Fare indeholder, saalænge Hvelvingen holder sig, men naar der ved Dønnens fortsatte Brug falder Sten ud af denne, kan Flammen slaa igjennem; er det omgivende Murværk opført godt af brændte Sten, muret i Kalk, kan Dønen benyttes i forholdsvis lang Tid, efterat Dele af Hvelvingen ere faldne ned. Det raa Murværk er derhos tilbøieligt til at aabne sig over Trækrørene; og medens et overliggende Lag Sand vel kan forhindre Ildens Udbredelse herigjennem, maa et Lag Ler for at gjøre Nytte have en forholdsvis større Tykkelse, da dette ogsaa slaar Revner; men om Sand end ved at fylde Revnerne forhindrer Brandfare, maa dog bemærkes, at det ødelægger Dønen, idet det virker som en Kile i Revnerne, naar disse ved Dønnens Afkjøling trække sig sammen. Det staar i det Hele slet til med Dønnens Bedligholdelse, idet de hyppigt bruges i længere Tid, efter at hele Dele af Hvelvingen ere faldne ned, og dels er det kun undtagelsesvis, at Brandsynet opdager dette, dels har i mange Egne Brandsynet aldeles ikke Tid for, at dette er farligt, idet de nemlig antage, at det er det omgivende Murværk, der skal holde Dønen. Måttet Tykkelsen frembyde Dønene saaledes væsentlige konstruktive Mangler, som hyppigt foregøres ved slet Murarbejde. I Omegnen af Varde havde Direktionen saaledes Leilighed til at se, at der ved en under Opførelse værende Døn i stort Omfang blev benyttet halve Sten og Brokker, og at navnlig Forsiden, hvis øvre Fortsættelse dannede den ene Skorstensvæg, bestod af større og mindre Brokker, der vare murede sammen hulter tilhulter uden Forbandt til en Tykkelse af

over 8 Tommer med en Mængde Aabninger helt igjennem; Dønnens Overside gæbede nogle Steder $\frac{1}{4}$ Tomme fra Forsiden; Mureren undskyldte sig med, at saaledes murede han altid Bagerovne, og naar han klinede den til med Kalk, blev den tæt; han bestemte sig dog godvillig til at mure den om, da Cieren, efter at have faaet Manglerne paaviste, negtede at modtage den.

Bagerovne til Røringsbrug opføres ganske som Husovne, og det er enestaaende Undtagelser, at de ere forsynede med de i Loven paabudte dobbelte Hvelvinger; ogsaa med deres Bedligholdelse staar det hyppigt meget slet til.

Dønnens Styrke beror paa den nedre Hvelving, der maa være istand til at modstaa saavel Ildningen som den stærke Dampspænding, der kan udvikle sig under Bagningen, og naar denne er $8\frac{1}{2}$ Tomme tyk af brændte Sten, muret i Kalk, behøves det omgivende Murværk egentlig kun for at holde paa Varmen og for at rumme og styrke Trækrørene, og det bliver derfor Hensynet til Trækrørene, der bestemmer den øvrige Konstruktion; over Trækrørene maa der nødvendigvis mindst være $4\frac{1}{4}$ Tomme Murværk, men dette er ogsaa tilstrækkeligt, naar Murværket er af brændte Sten; ved Bagerovne til Røringsbrug maa paa Grund af den stadige Benyttelse Trækrørene være særligt beskyttede; men dette formenes at kunne ske tilstrækkelig forsvaret, naar blot den halve Stens Murværk over dem er muret som Stif eller i Hvelving; hvor en Landmurer muligens ikke forstaar dette, kan han opmure sin Døn som en Husovn og bagefter lægge en halv Stens Hvelving.

Måttet Loven paabyder, at Bagerovne skulle anbringes saaledes, at de kunne estekes fra alle Sider, er det meget almindeligt ikke blot ved Husbagerovne, men ogsaa ved Bagerovne til Røringsbrug, at Vangerne forlænges med $\frac{1}{2}$ Stens Mur op til det overliggende Loft, saa at der fremme kommer et aflukket Rum til Tørring, en Tørreovn, eller et Opbevaringssted, hvortil der er Udgang enten ved en Lem i Siden af den forhøiede Vange eller ved, at der er en løs Lem paa Loftet, hyppigt i Dønnens hele Udstrækning, selv naar Bygningen har Straataag. Denne Indretning, der i gammel Tid var meget almindelig, men senere synes at have været sjældnere, er i de senere Aar i saa stærk Tiltaget ved Bagerier til Røringsbrug paa Sjælland, at der vistnok er al Grund til at skride ind mod den og paabyde, at saadanne Rum skulle være overhvalvede; naar Hvelvingen blot er $4\frac{1}{4}$ Tomme tyk, og Dørene slutte ordentligt, vil den sikkert være tilstrækkelig til at kvæle Ilden eller i hvert Fald til at begrænse den, indtil Slutningsforanstaltninger kunne træffes.